

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้และข้อจำกัดต่างๆ ด้านการพัฒนาเมืองของประเทศไทย จากผู้เชี่ยวชาญในภาคส่วนต่างๆ 2) เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การดำเนินงานและกรอบการวิจัยด้านการพัฒนาเมืองของประเทศไทยเพื่่มุ่งสู่การเป็นเมืองที่ชาญฉลาดและยั่งยืน 3) เพื่อพัฒนาระบบการประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเมืองและการพัฒนาเมืองที่เหมาะสมตามบริบทของประเทศไทย และ 4) เพื่อให้ได้กลไกการพัฒนาเมืองจากภาคีการพัฒนาพื้นที่

จากการวิจัย สรุปได้ว่า องค์ความรู้ และข้อจำกัดด้านการพัฒนาเมืองของประเทศไทยนั้น หลักเกณฑ์ในการจำแนกภาวะของความเป็นเมือง สรุปรูปแบบการจำแนกหลักเกณฑ์ความเป็นเมืองออกได้เป็น 4 รูปแบบ คือ เกณฑ์ทางด้านพื้นที่ทางการปกครอง เกณฑ์ขนาดประชากร เกณฑ์ที่กำหนดโดยการกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของความเป็นเมืองขึ้นไว้ก่อนหากเข้าข่ายที่กำหนดไว้จึงจะเป็นเมือง และเกณฑ์ที่กำหนดโดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทย การวัดความเป็นเมืองส่วนมากจะใช้เกณฑ์ทางด้านพื้นที่ทางการปกครองและเกณฑ์ขนาดประชากรเป็นส่วนมาก การพัฒนายุทธศาสตร์การดำเนินงานและกรอบการวิจัย ด้านการพัฒนาเมืองของประเทศไทยเพื่่มุ่งสู่การเป็นเมืองที่ชาญฉลาดและยั่งยืน นั้นต้องใช้ตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และรูปแบบของโครงการนำร่องนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาของประเทศ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาตัวชี้วัดที่เหมาะสม และแตกต่างจากเดิม ซึ่งช่วยเน้นการวัดคุณภาพของการพัฒนาที่ผลผลิตที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยละเอียดประเด็นอื่นๆ ที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ ความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่เป็นต้น ส่วนการพัฒนาระบบการประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของเมืองและการพัฒนาเมืองที่เหมาะสม คือ การสร้างรูปแบบการทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืนด้วยการร่วมตัวกันของแต่ละภาคส่วน รวมถึงการศึกษาวิธีการพัฒนาเมืองในแต่ละพื้นที่ โดยมีแนวทางการสนับสนุน ร่วมมือกับหน่วยงานที่มีอยู่ ให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยสามารถนำข้อมูลเชิงประจักษ์และหลักฐานจากพื้นที่และจากภาคการวิจัยมาใช้เป็นฐานข้อมูล และกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ และกลไกการพัฒนาเมืองจากภาคีการพัฒนาพื้นที่ โดยศึกษาข้อมูลจากบริษัทพัฒนาเมืองต่างๆ พบว่าระดับการพัฒนาการของกิจการพัฒนาเมืองในแต่ละพื้นที่ มีความแตกต่างกันตามสภาพภูมิสังคม ประกอบด้วยรายละเอียดของแต่ละบริษัท ประกอบด้วยขอบเขตในส่วนของพื้นที่ทำงาน ข้อเด่น/ปัญหาของพื้นที่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สอดคล้องต่อการพัฒนาจังหวัด โครงการสำคัญ/ย่อย สามารถนำข้อมูลมาใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้ พัฒนา/แก้ไข ในการพัฒนากิจการในพื้นที่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ พบว่าความรู้ด้านการพัฒนาเมืองของประเทศไทยยังอยู่ในวงวิชาการที่จำกัด และกระจุกกระจายกันตามองค์ความรู้พื้นฐานของนักวิชาการ แต่การพัฒนาเมืองซึ่งมีหลากหลายมิติ จำเป็นที่จะต้องใช้ศาสตร์ของการบูรณาการองค์ความรู้ในประเด็นต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้การพัฒนาเมืองเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด นอกจากนี้ กิจกรรมพัฒนาเมืองบางแห่งก่อตั้งได้ไม่นานทำให้ไม่มีข้อมูลพื้นฐาน และแนวทางที่จะเชื่อมโยงไปยังการทำโครงการพัฒนาเมืองต่างๆ ดังนั้น จึงต้องมีการร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ เพื่อจะได้มีพันธมิตรหรือผู้สนับสนุนในการพัฒนากิจกรรมพัฒนาเมือง เพื่อมุ่งสู่เมืองที่ชาญฉลาดและยั่งยืนต่อไป

Abstract

The objective of this research paper is 1) to collect knowledge and limitation of the development of urban cities in Thailand from experts in several sectors; 2) to develop operational strategies and research frameworks for the best strategies for urban development in Thailand in order to become a smart and sustainable city; 3) to develop the efficient and effective assessment system that could verify the level of urban development and is appropriate in the context of Thailand; and 4) to obtain a mechanism for urban development from the professional area-development organizations.

From the research, it can be concluded that the knowledge of urban development in Thailand is limited in a small group of expertise. The criteria for classifying urban-development conditions could be divided into four kinds, which are structure of administrative area, population size, minimum qualification of an urban city to be verified as an urban city, and economic activities. The structure of administrative area and the population size are the most common metrics that are used to define metropolitan areas in Thailand. However, the country needs a proper indicators and operational strategies to develop urban cities to be smart, growing, and sustainable. The framework of a pilot project is important for the development of the country; as a result, it is necessary to have a well-fit indicator which helps to focus on measuring the quality of urban development and may be different from the previous practice. The main idea is to improve the production in an area development whether resources are efficiently used, knowledge is widely expanded, and people in the area are satisfied or not. Besides, the assessment system for evaluating the level of urban development should indicate if the city is developed efficiently and effectively or not. The proper development is to create a sustainable collaborative model by joining each sector together. The development should go along with the supports from existing urban-development agencies, who are transparent and can be tracked. By using empirical data and evidence from the urban area and research sectors, mechanisms and indicators of urban development could appropriately direct. Study results from various city-development organizations found that the level of urban development in each area are different depending on the social landscape, which consists of details of each urban-development organizations, strengths and weaknesses of each area, a development strategy that is consistent with provincial direction, major and sub projects could be deployed for further development of business in the other future cities.

Recommendation in this paper is that the knowledge of urban development in Thailand is still in a narrow circle of some academicians and scattered. However, it is important to have many dimensions of know-how for urban development. It is necessary to use a science of integrating knowledge in various aspects in order to maximize the efficiency and effectiveness of the city development. Yet, most urban development projects are recently established, having insufficient basic information and guidelines that will link to the development of other urban cities. Thus, cooperating with private sectors, Government agencies, and related partners would move towards a more intelligent and sustainable city.